

ANALÝZA

27. ledna 2023

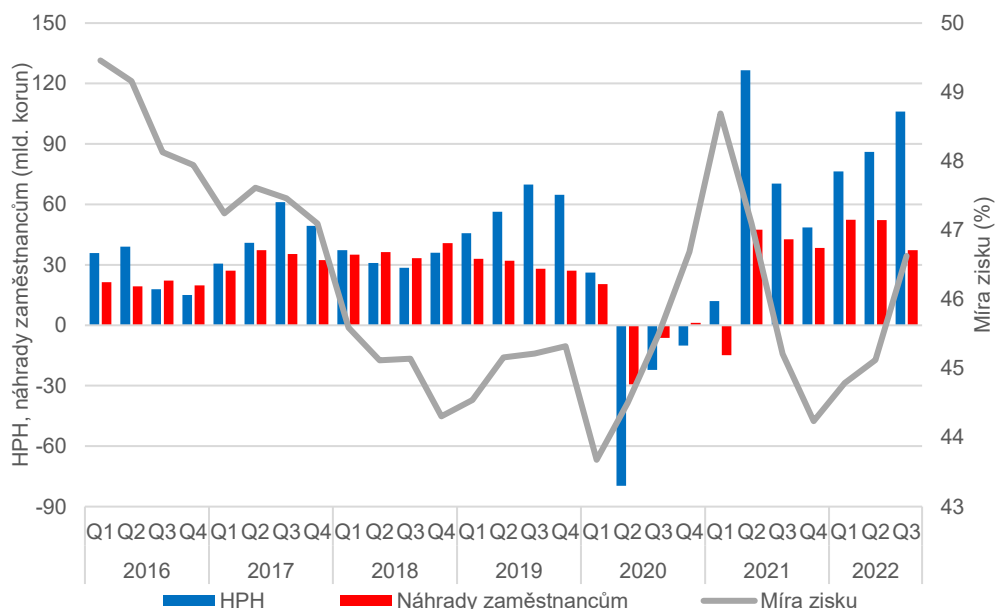
Analýza sektorových účtů – 3. čtvrtletí 2023

Meziroční růst hrubé přidané hodnoty nefinančních podniků ve 3. čtvrtletí zpomalil a mezičtvrtletně došlo k jejímu poklesu. Reálně nižší byly dál příjmy domácností i jejich spotřeba. Hospodaření sektoru vládních institucí bylo deficitní a výrazně rostl také dluh.

Nefinanční podniky

Na českou ekonomiku ve 3. čtvrtletí dál působily tlumící faktory související s prudkým růstem cen a na něj navázaným ochabováním poptávky. Do výsledků již výrazněji nepromlouvaly výkyvy způsobené protipandemickými opatřeními a rozkolísáním ekonomiky. Zejména výkon ve výrobě motorových vozidel podpořil pozitivní vývoj v průmyslu. Naopak propad domácí spotřeby se negativně promítal do výsledků v obchodu a službách. Meziroční nominální přírůstek hrubé přidané hodnoty (HPH) nefinančních podniků (NP) ve 3. čtvrtletí dosáhl velmi výrazných 106,1 mld. korun¹. Šlo ale o efekt prudkého růstu cenové hladiny, protože reálný meziroční nárůst HPH ve skutečnosti oslabil na 2,1 %². Sezónně očištěná data rovněž ukazují mezičtvrtletní nominální přírůstek ve výši 24,5 mld. korun. Reálně se ale HPH propadla o 1,7 %.

Graf 1: Meziroční nominální přírůstek HPH a náhrad zaměstnancům (v mld. korun), míra zisku (sezónně očištěno, v %)

Zdroj: ČSÚ, národní účty

¹ Není-li uvedeno jinak, jsou všechny údaje použité v textu bez sezónního očištění.

² Do reálného vyjádření převedeno s pomocí celkového deflátoru HPH. Ve 3. čtvrtletí 2022 dosahoval meziroční deflátor HPH 9,7 %, mezičtvrtletně se cenová hladina zvýšila o 4,4 %.

ANALÝZA

Celková zaměstnanost v sektoru NP ve 3. čtvrtletí meziročně rostla o 1,6 %, nejméně od 2. čtvrtletí 2021. Držela se ale nad úroveň předkrizového vrcholu ze 3. kvartálu 2019. Nefinanční podniky vyplatily meziročně o 37,3 mld. korun (7,7 %) více ve formě náhrad zaměstnancům. Z toho se mzdy a platy zvýšily o 34,9 mld. korun (9,5 %) a dynamika sociálních příspěvků zůstávala slabší (+2,5 mld., 2,1 %). Ve srovnání se 2. čtvrtletím podle sezónně očištěných dat objem náhrad zaměstnancům vyplacených NP spíše stagnoval (+1,2 mld. korun, 0,2 %). Nefinanční podniky obdržely ve 3. čtvrtletí dotace ve výši 7,9 mld. korun. To je meziročně o 3,4 mld. méně. Objem dotací je srovnatelný s úrovní 3. kvartálu předkrizového roku 2019.

Hrubý provozní přebytek NP dosáhl ve 3. čtvrtletí 471,8 mld. korun a meziročně vzrostl o 66,4 mld. Přírůstek tak byl výrazně vyšší než v předchozích třech kvartálech. Podle sezónně očištěných dat se hrubý provozní přebytek zvýšil mezičtvrtletně o 25,7 mld. korun. Výsledná míra zisku NP³ se mezičtvrtletně zvýšila o 1,5 p. b. na 46,6 % (sezónně očištěno). Meziročně byla míra zisku vyšší o 1,8 p. b. (sezónně neočištěno).

Deficit salda důchodů z vlastnictví NP se ve 3. čtvrtletí meziročně prohloubil o 20,3 mld. korun a dosáhl 120,2 mld. Za růstem přijatých důchodů z vlastnictví NP o 29,7 mld. korun stály především obdržené úroky (+22,6 mld. korun), na kterých se projevuje vyšší úroveň úrokových sazeb. Mírně rostly rozdělované důchody společností (+4,2 mld. korun) a reinvestované zisky z přímých zahraničních investic (+2,8 mld.). Naopak nefinanční podniky musely ve formě důchodů z vlastnictví vyplatit meziročně o 50,1 mld. více. Z toho rozdělované důchody společností vzrostly o 43,7 mld. korun a úroky o 19,3 mld. Naopak reinvestované zisky byly nižší o 13,1 mld. korun.

Prohlubování deficitu druhotných důchodů ve 3. čtvrtletí pokračovalo. Záporné saldo se meziročně zvětšilo o 6,2 mld. korun na 55,7 mld. Meziročně rostly běžné daně z důchodů a jmění zaplacené NP (+4,1 mld. korun) i ostatní běžné transfery (+6,7 mld.). Naopak podniky obdržely ve formě ostatních běžných transferů meziročně o 13,0 mld. korun více. Výsledné hrubé úspory NP meziročně vzrostly o 39,9 mld. korun na 295,8 mld. Šlo o nejvyšší zaznamenanou úroveň hrubých úspor. Míra úspor NP⁴ dosáhla 29,8 % a meziročně tak vzrostla o 1,0 p. b.

Nefinanční podniky ve 3. čtvrtletí obdržely kapitálové transfery v celkové výši 13,7 mld. korun, což bylo meziročně o 3,8 mld. více. Z toho 6,2 mld. (+0,3 mld.) představovaly investiční dotace a na netypicky vysokých 7,5 mld. (+3,5 mld.) se navýšily ostatní kapitálové transfery⁵. Výdaje na tvorbu hrubého fixního kapitálu NP meziročně vzrostly o 44,5 mld. korun (18,4 %) na 285,6 mld. Podle sezónně očištěných dat ale mezičtvrtletně jejich investice klesly o 1,3 mld. korun (-0,5 %). Zejména meziroční nominální přírůstek byl podpořen zvýšením cenové hladiny⁶. Míra investic⁷ nefinančních podniků ve 3. čtvrtletí dosáhla 29,1 % (sezónně očištěno) a mezičtvrtletně klesla o 0,9 p. b. Meziročně byla míra investic NP (neočištěná) vyšší o 1,6 p. b. Trvajících nejistota a sílící problémy v některých odvětvích tak opět zbrzdily investiční aktivitu, která se v předchozích třech čtvrtletích pozitivně rozvíjela.

³ Míra zisku nefinančních podniků je definována jako podíl hrubého provozního přebytku k hrubé přidané hodnotě (B.2g / B.1g).

⁴ Míra úspor nefinančních podniků je definována jako podíl hrubých úspor na hrubé přidané hodnotě (B.8g / B.1g).

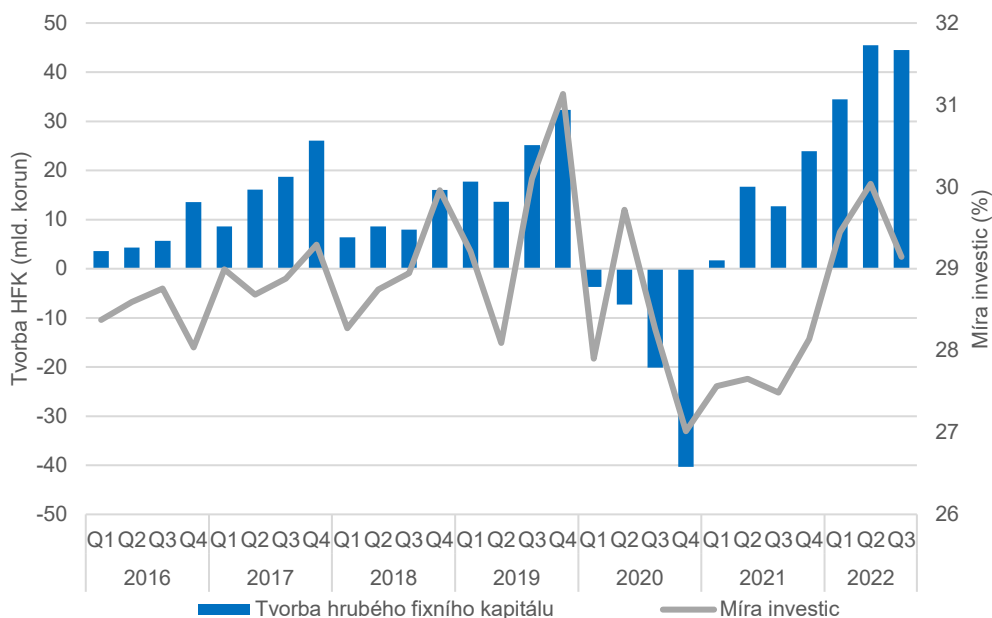
⁵ Zahnuje transfer České poště za poskytování služeb.

⁶ Podle deflátoru HDP se ceny hrubého fixního kapitálu zvýšily meziročně o 9,7 % a mezičtvrtletně klesly o 0,7 %.

⁷ Míra investic nefinančních podniků je definována jako podíl hrubé tvorby fixního kapitálu k hrubé přidané hodnotě (P.51g / B.1g).

ANALÝZA

Graf 2: Meziroční nominální přírůstek tvorby hrubého fixního kapitálu (v mld. korun) a míra investic (sezónně očištěno, v %)

Zdroj: ČSÚ, národní účty

Vládní instituce

Hospodaření sektoru vládních institucí (VI) ve 3. čtvrtletí 2022 skončilo v deficitu 60,3 mld. korun. Saldo se meziročně zhoršilo o 17,4 mld. korun. Zároveň šlo o nejhorší výsledek hospodaření VI za 3. kvartál v dostupné časové řadě. V období let 2014–2019 bylo hospodaření VI v rámci 3. čtvrtletí přebytkové a letošní deficit překonal i covidem ovlivněný výsledek z roku 2020. K prohloubení deficitu přispělo prudké zrychlení růstu výdajů. Navýšení příjmů bylo navzdory nárůstu cenové hladiny, který stimuloval daňové příjmy, slabší. Podle sezónně očištěných dat se výsledek hospodaření vládních institucí výrazně zhoršoval také mezičtvrtletně.

Příjmy vládních institucí byly ve 3. čtvrtletí meziročně vyšší o 65,3 mld. korun (10,3 %) a vystoupily tak na 701,9 mld. Všechny příjmové složky se ve 3. kvartálu navýšily. Nejvýrazněji meziročně vzrostly přijaté daně z výroby a dovozu (+16,2 mld. korun), obdržené čisté sociální příspěvky (+15,0 mld.), hodnota tržní produkce pro vlastní užití a platby za ostatní netržní produkci (+10,5 mld.) a běžné daně z důchodů a jmění (+10,1 mld.). Růst u těchto položek podpořilo mimo jiné výrazné zvyšování cenové hladiny. Nárůst úrokových sazeb byl patrný na navýšení přijatých důchodů z vlastnictví o 9,1 mld. korun. Přijaté kapitálové transfery se meziročně zvýšily o 3,5 mld. korun a ostatní běžné transfery o 0,7 mld.

Růst výdajů VI prudce zrychlil. Výdajová strana hospodaření tak ve 3. čtvrtletí meziročně narostla o 82,7 mld. korun (12,2 %) na 762,2 mld. Bylo to největší navýšení od 3. kvartálu 2020. Nejvíce přitom rostly vyplacené ostatní běžné transfery⁸ (+21,9 mld. korun) a pak sociální dávky

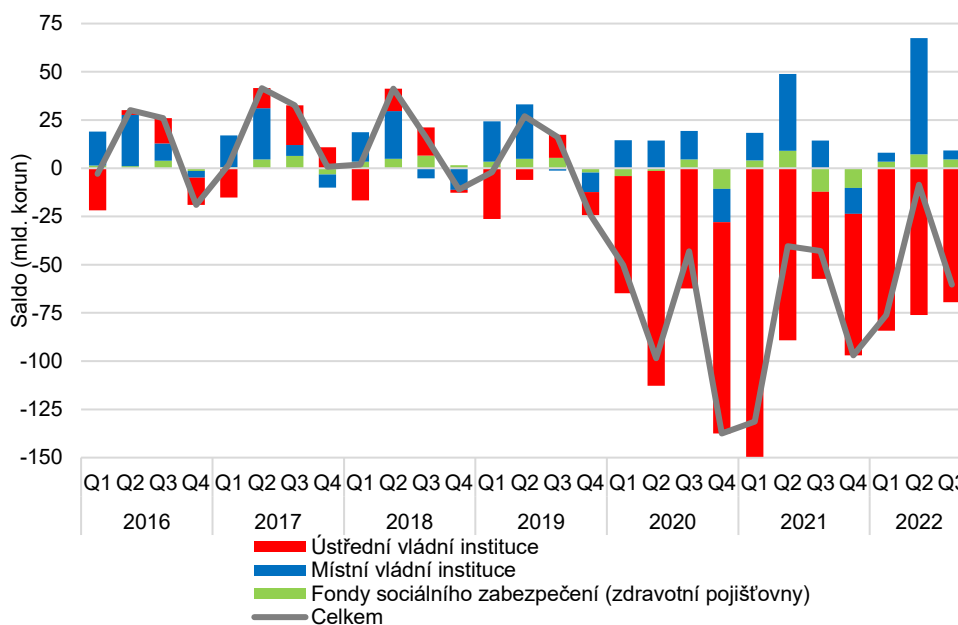
⁸ Výrazný nárůst ovlivnila výplata kompenzací domácnostem v rámci energetického tarifu.

ANALÝZA

a naturální sociální transfery (+20,7 mld.). Výrazně posílila investiční aktivita vládních institucí a výdaje na tvorbu hrubého kapitálu tak byly vyšší o 15,3 mld. korun. Pokračující růst cenové hladiny vedl k dalšímu výraznému navýšení mezispotřeby (+11,2 mld. korun) a vyšší úroveň úrokových sazeb se podepsala i na vyplacených důchodech z vlastnictví (+10,3 mld.). Poměrně mírně rostly náhrady zaměstnancům (+5,1 mld. korun) a placené kapitálové transfery (+3,4 mld.). Meziročně se propadly jen vyplacené dotace (-5,6 mld. korun).

Celkový deficit hospodaření VI jde nadále na vrub ústředním vládním institucím, které setrvávají v hlubokém schodku od začátku roku 2020. Ve 3. čtvrtletí deficit dosáhl 69,5 mld. korun a meziročně se prohloubil o 24,4 mld. korun. Důvodem byl opět výrazný převis růstu výdajů (+66,2 mld. korun, 13,6 %) nad příjmy (+41,8 mld., 9,5 %). Na růstu výdajů se se značným odstupem nejvíce podílely sociální dávky a naturální sociální transfery (+27,8 mld. korun) a ostatní běžné transfery (+22,3 mld.). Výrazně posílily i placené důchody z vlastnictví (+9,8 mld. korun). Ústřední vládní instituce také odpovídaly přibližně za třetinu nárůstu kapitálových výdajů (+4,9 mld. korun). Na straně příjmů se nejvíce zvýšily přijaté sociální příspěvky (+10,9 mld. korun) a daně z výroby a dovozu (+9,2 mld.). Vyšší byla také hodnota tržní produkce pro vlastní užití a platby za ostatní netržní produkci (+7,2 mld. korun), přijaté důchody z vlastnictví (+6,6 mld.) a běžné daně z důchodů a jmění (+6,3 mld.).

Graf 3: Saldo hospodaření vládních institucí (v mld. korun)

Zdroj: ČSÚ, národní účty

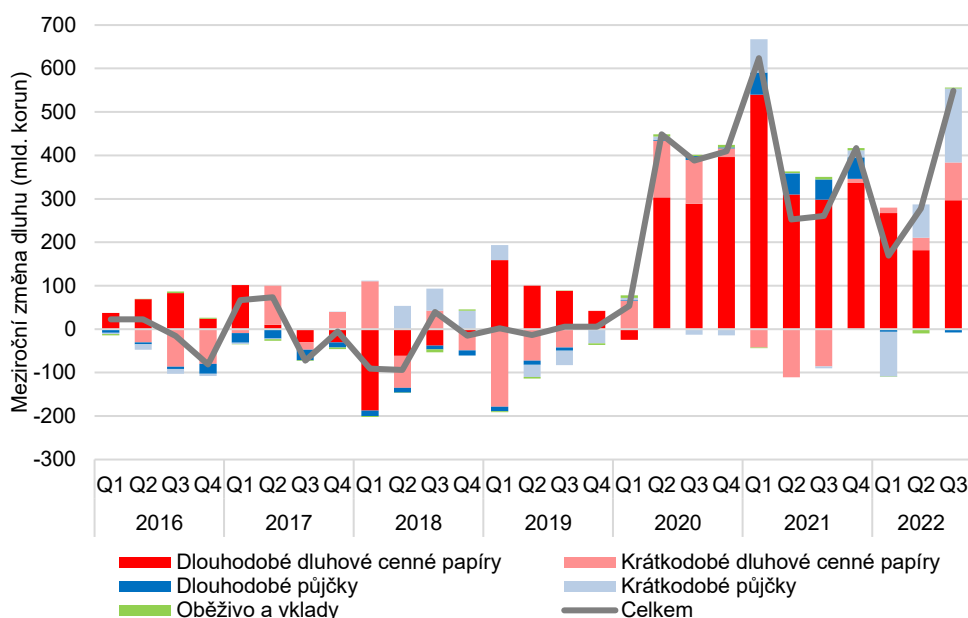
Místní vládní instituce hospodařily s přebytkem 4,6 mld. korun. Hospodaření se tak meziročně zhoršilo o 9,8 mld. Důvodem byl zejména prudký nárůst výdajů subsektoru o 23,5 mld. korun (12,7 %). Nejvíce rostly výdaje na tvorbu hrubého kapitálu (+11,6 mld. korun) a pak mezispotřeba (+8,5 mld.). Ostatní výdajové položky se zvyšovaly mírněji. Příjmy místních vládních institucí byly meziročně vyšší o 13,7 mld. korun (6,9 %). Z toho se přijaté daně z výroby a dovozu zvýšily o 7,0 mld. korun, běžné daně z důchodů a jmění o 2,5 mld. a hodnota tržní produkce pro vlastní

ANALÝZA

užití a platby za ostatní netržní produkci o 3,4 mld. Mírně meziročně klesly přijaté ostatní běžné transfery (−1,9 mld. korun) i kapitálové transfery (−1,7 mld.).

Fondy sociálního zabezpečení (zdravotní pojišťovny) si ve 3. čtvrtletí zachovaly přebytek hospodaření, který dosáhl 4,5 mld. korun. Meziročně došlo ke zlepšení salda o 16,8 mld. korun. Výdaje byly nižší o 12,9 mld. korun (−11,4 %). Hodnota naturálních sociálních transferů se snížila o 7,2 mld. korun a ostatních běžných transferů o 5,7 mld. Příjmy zdravotních pojišťoven se meziročně zvýšily o 3,8 mld. korun (3,8 %). Hlavní zdroj jejich příjmů, kterým jsou přijaté čisté sociální příspěvky, vzrostl o 4,0 mld. korun.

Graf 4: Dluh sektoru vládních institucí a jeho struktura (meziroční změna v mld. korun)

Zdroj: ČSÚ, národní účty

Dluh sektoru vládních institucí ve 3. čtvrtletí 2022 dosáhl 2 982,5 mld. korun⁹ a meziročně vzrostl o 548,6 mld. Míra zadlužení vládních institucí se zvýšila meziročně o 4,8 p. b. na 45,2 % HDP. K růstu relativního zadlužení přispělo 8,3 p. b. navýšení nominálního dluhu a naopak růst HDP přispěl k poklesu 3,6 p. b. Nárůst dluhu i ve 3. čtvrtletí výrazně překonával potřebu financování. Dluh se meziročně zvyšoval především prostřednictvím nárůstu objemu dluhových cenných papírů o 383,4 mld. korun. Z toho objem dlouhodobých dluhopisů vzrostl o 297,0 mld. korun a krátkodobých o 86,5 mld. Krátkodobé půjčky se zvýšily meziročně o 170,6 mld. korun a dlouhodobé klesly o 7,2 mld. Objem oběživa a vkladů byl meziročně vyšší o 1,8 mld.

⁹ Dluh v sektorových účtech se liší (číselně i metodicky) od Maastrichtského dluhu pro potřeby EDP statistiky. Liší se zejména zahrnuté závazky i způsob jejich ohodnocení. Celkové závazky v sektorových účtech zahrnují navíc měnové zlato a zvláštní práva čerpání, účasti a podíly v investičních fondech, pojistné a penzijní programy, finanční deriváty a zaměstnanecké opce a ostatní závazky. Všechny závazky jsou oceněny tržní hodnotou a bez vlivu souvisejících derivátových obchodů. Zdroj: Rybáček, V., Musil, P. (2020). Vztah mezi saldem hospodaření a dluhem vládních institucí. *Politická ekonomie*, 68(4), 462–482, <https://doi.org/10.18267/j.polek.1290>.

ANALÝZA

Domácnosti

Příjmy domácností reprezentované hrubým disponibilním důchodem (HDD) ve 3. čtvrtletí dosáhly 968,0 mld. korun a meziročně vzrostly o 129,0 mld. (15,4 %). Nominální růst tak sílil, velký vliv na to ale mělo mimořádně výrazné navýšení cenové hladiny. Reálně tak HDD meziročně klesl o 3,0 %¹⁰. Oproti 2. čtvrtletí se propadl zmírnit. Sezónně očištěné údaje ukázaly, že HDD dál nominálně mezičtvrtletně rostl (+32,2 mld. korun, 3,5 %). Reálně ale došlo k jeho snížení o 0,5 %.

Domácnosti obdržely ve 3. čtvrtletí 571,4 mld. korun ve formě mezd a platů. To je o 38,9 mld. korun (7,3 %) více než ve stejném období předchozího roku. Solidní nominální růst ale na pokrytí navýšení cenové hladiny nestačil. Reálně se mzdy a platy propadly o 9,8 %. Sociální příspěvky zaměstnavatelů dál meziročně rostly jen mírně (+3,6 mld. korun, 2,2 %). Hrubý smíšený důchod¹¹ podnikatelů zařazených do sektoru domácností ve 3. čtvrtletí 2022 dosáhl 183,3 mld. korun a meziročně vzrostl o 39,7 mld. K přírůstku značně přispívalo posílení cenové hladiny. Mezičtvrtletně byl hrubý smíšený důchod vyšší o 5,2 mld. korun (sezónně očištěno) a přírůstek oproti předchozímu čtvrtletí oslabil. Hrubý provozní přebytek¹² dosáhl 82,2 mld. korun a meziročně rostl jen velmi mírně (+1,5 mld. korun). Jeho nominální dynamika tak zůstává utlumená navzdory všeobecnému růstu cenové hladiny. Mezičtvrtletně (sezónně očištěný) hrubý provozní přebytek stagnoval (+0,3 mld. korun).

Na důchodech z vlastnictví se také v případě domácností výrazně projevilo navýšení úrokových sazeb. Saldo důchodů z vlastnictví dosáhlo přebytku 49,8 mld. korun a šlo o nejvyšší zaznamenaný přebytek v celé dostupné časové řadě. Meziročně se saldo zlepšilo o 16,0 mld. korun. Na straně zdrojů se domácnostem zvýšily přijaté úroky meziročně o 13,1 mld. korun, dále rozdělované důchody společností o 3,6 mld. a reinvestované zisky z přímých zahraničních investic o 3,0 mld. Také ostatní důchody z investic výrazně rostly (+3,1 mld. korun). Celkové přijaté důchody z vlastnictví tak meziročně vzrostly o 23,0 mld. korun. Naopak domácnosti musely takto vyplatit meziročně o 7,0 mld. korun více. Z drtivé většiny se jednalo o úroky (+6,9 mld. korun).

Saldo sociálních důchodů dosáhlo 132,6 mld. korun. Meziročně se přebytek zvýšil o 16,8 mld. korun a držel se vysoko nad úroveň stejného období předcovidových let¹³. Domácnosti obdržely o 22,2 mld. korun více ve formě sociálních dávek, které se tak vyšplhaly na 248,7 mld. Naopak domácnosti odvedly 116,1 mld. korun jako sociální příspěvky (+5,3 mld.). K velké změně došlo u salda ostatních transferů, které se zvýšilo o 21,3 mld. korun na 22,0 mld. Součástí příchozích transferů totiž byly kompenzace domácnostem v rámci energetického tarifu. Domácnosti ve 3. čtvrtletí odvedly 73,3 mld. korun jako běžné daně z důchodů a jmění, což bylo meziročně o 5,3 mld. více. Úroveň odvedených daní ale hluboce zaostávala za úrovní stejného období roku 2020 a byla nižší také oproti 3. kvartálu let 2018 a 2019.

Reálný pokles příjmů domácností se dál promítal do vývoje jejich spotřeby. Spotřeba domácností nominálně meziročně vzrostla o 87,5 mld. korun (12,3 %). Nominální dynamika se tak zmírnila.

¹⁰ Pro očištění o vliv cen byl použit deflátor výdajů na konečnou spotřebu domácností. Ve 2. čtvrtletí 2022 činil meziroční cenový nárůst 16,3 % a mezičtvrtletní 5,2 %.

¹¹ Zachycuje příjmy z podnikání drobných podnikatelů zařazených do sektoru domácností.

¹² Zachycuje hodnotu produkce domácností pro vlastní spotřebu a rovněž imputované nájemné a poskytování služeb bydlení.

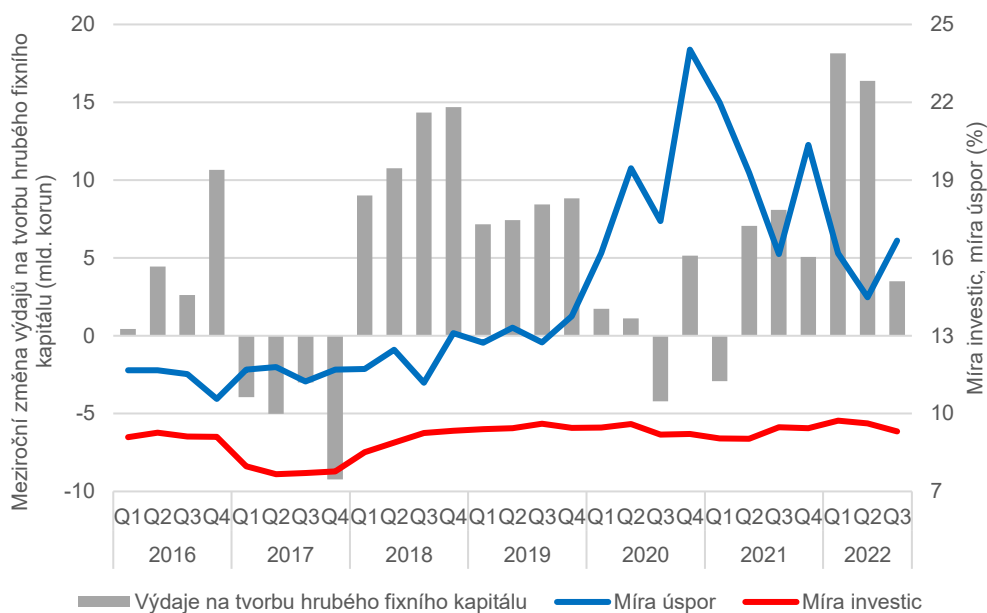
¹³ V roce 2019 to bylo 91,2 mld. korun, rok předtím 83,5 mld.

ANALÝZA

Zároveň ale zrychlil cenový růst. Spotřeba tak poprvé od 1. čtvrtletí 2021 reálně meziročně klesla (-5,6 %). Srovnávací základna 3. kvartálu 2021 byla poměrně vysoká, protože se do ní ještě promítala odložená spotřeba domácností – zejména v oblasti služeb. Nominální mezičtvrtletní nárůst spotřeby domácností byl jen velmi mírný (5,8 mld. korun, 0,7 %) a reálně došlo k propadu o 3,2 %. Hodnota statků a služeb, které domácnosti spotřebovaly jako naturální sociální transfery, ve 3. čtvrtletí dosáhla 207,4 mld. korun a meziročně tak spíše stagnovala (+0,9 mld.).

Oslabení dynamiky spotřeby se projevilo také navýšením úrovně hrubých úspor domácností¹⁴. Ty dosáhly 173,1 mld. korun a meziročně se zvýšily o 38,7 mld. Po třech čtvrtletích se tak obrátil jejich klesající trend a hrubé úspory přesáhly úroveň stejného období všech předchozích let. Podle sezónně očištěných dat hrubé úspory mezičtvrtletně vzrostly o 25,6 mld. korun. Míra úspor¹⁵ se mezičtvrtletně zvýšila o 2,2 p. b. na 16,7 % (sezónně očištěno). Meziročně byla míra úspor vyšší o 1,9 p. b. (sezónně neočištěno).

Graf 5: Meziroční změna výdajů na tvorbu hrubého fixního kapitálu (mld. korun) a míra úspor a míra investic sektoru domácností (v %, sezónně očištěno)

Zdroj: ČSÚ, národní účty

Domácnosti ve 3. čtvrtletí získaly 4,2 mld. korun ve formě kapitálových transferů – to bylo meziročně téměř stejně (+0,4 mld.). Na 3,0 mld. korun se zvýšily investiční dotace, které jim náležely (+1,1 mld.), ale naopak meziročně nižší byly ostatní kapitálové transfery. Ty dosáhly 1,2 mld. korun a klesly o 0,7 mld. Na investiční aktivitě byla vidět vzrůstající nejistota domácností. Výdaje na tvorbu hrubého fixního kapitálu meziročně vzrostly o 3,5 mld. korun a přírůstek tak

¹⁴ Rozdíl mezi hrubým disponibilním důchodem upraveným o čistý podíl domácností na rezervách penzijních fondů a výdaji na konečnou spotřebu (B.6g + D.8 – P.3).

¹⁵ Míra úspor domácností je definována jako podíl hrubých úspor a hrubého disponibilního důchodu se zahrnutím úpravy o čistý podíl domácností na rezervách penzijních fondů (B.8g / (B.6g + D.8)). Hrubé úspory představují část hrubého disponibilního důchodu, která nebyla spotřebována ve formě výdajů na konečnou spotřebu.

ANALÝZA

výrazně oslabil a nepřekonal růst cen kapitálových statků. Mezičtvrtletně investice domácností nominálně stagnovaly (sezónně očištěno). Výsledná míra investic¹⁶ (sezónně očištěná) mezičtvrtletně klesla o 0,3 p. b. na 9,3 %, což nevybočuje z úrovně posledních čtyř let. Meziročně se (neочиštěná) míra investic snížila o 0,9 p. b.

Finanční vztahy s nerezidenty

Vývoz zboží a služeb ve 3. čtvrtletí meziročně vzrostl o 217,3 mld. korun a dosáhl 1 252,0 mld. Přírůstek oproti předchozímu kvartálu výrazně posílil, což odráželo zlepšení situace u hlavních exportérů, zejména ve výrobě motorových vozidel. Dovoz stimulovaný pokračujícím růstem cen surovin se ve stejném období meziročně zvýšil o 230,2 mld. korun na 1 267,3 mld. Výsledná bilance zahraničního obchodu skončila v deficitu 15,3 mld. korun a saldo se tak meziročně zhoršilo o 12,9 mld.

Nerezidenti¹⁷ získali 142,6 mld. korun ve formě důchodů z vlastnictví, což představovalo nárůst o 23,5 mld. Hlavním zdrojem růstu byly rozdělované důchody společností (+56,6 mld. korun). Ty dosáhly 132,2 mld. korun, což byla největší zaznamenaná úroveň v celé dostupné časové řadě. Úroky příslušející nerezidentům byly vyšší o 15,1 mld. korun. Naopak o 48,4 mld. korun meziročně klesly reinvestované zisky z přímých zahraničních investic. Domácí investoři ze zahraničí získali důchody z vlastnictví ve výši 58,9 mld. korun (+8,1 mld.). Přijaté úroky meziročně vzrostly o 11,1 mld. korun a reinvestované zisky o 3,1 mld. Rozdělované důchody společností ale klesly o 6,5 mld. korun. Čistý odliv důchodů z vlastnictví do zahraničí ve 3. čtvrtletí 2022 dosáhl 83,7 mld. korun a meziročně zesílil o 15,3 mld.

Náhrady zaměstnancům, které náležely domácí ekonomice, ve 3. čtvrtletí dosáhly 18,0 mld. korun a meziročně stagnovaly. Oproti tomu bylo do zahraničí vyplaceno 17,3 mld. korun (nárůst o 2,0 mld.). Výsledné saldo dosáhlo přebytku 0,7 mld. korun a ten meziročně klesl o 2,0 mld. Meziroční zmírňování tradičně kladného salda náhrad zaměstnancům trvá již sedm čtvrtletí. Daně z výroby a dovozu zaplacené do zahraničí meziročně vzrostly o 0,6 mld. korun na 2,9 mld. Dotace ze zahraničí byly vyšší o 1,1 mld. korun a dosáhly 3,0 mld. Výsledný deficit salda prvotních důchodů se prohloubil o výrazných 16,8 mld. korun na 82,8 mld.

Saldo druhotných důchodů si drželo deficit, který se meziročně prohloubil o 3,2 mld. korun na 18,0 mld. Podobně jako v předchozím čtvrtletí se zesílení deficitu z velké části překrývalo s nárůstem vyplacených sociálních dávek (+2,6 mld. korun ve 3. čtvrtletí) v souvislosti s pomocí ukrajinským uprchlíkům. Oproti předchozímu kvartálu byl ale objem vyplacených prostředků nižší¹⁸. Saldo běžných transakcí domácí ekonomiky se zahraničím skončilo v deficitu 116,1 mld. korun a meziročně se zhoršilo o 32,9 mld. Zhoršení šlo na vrub zejména deficitu zahraničního obchodu a prohloubení schodku důchodů z vlastnictví.

Domácí ekonomika si připsala 27,7 mld. korun ve formě kapitálových transferů, meziročně o 0,4 mld. více. Investiční dotace vzrostly o 6,4 mld. korun na 25,9 mld. a naopak ostatní transfery

¹⁶ Míra investic domácností je definována jako podíl hrubé tvorby fixního kapitálu k hrubému disponibilnímu důchodu se zahrnutím úpravy o čistý podíl domácností na rezervách penzijních fondů (P.51g / (B.6g + D.8)).

¹⁷ Nerezidenti představují různorodé seskupení jednotek, jejichž společným znakem je, že nesídlí na ekonomickém území státu, ale mají s daným národním hospodářstvím ekonomické vztahy.

¹⁸ Úroveň sociálních dávek vyplacených nerezidentům byla před rokem 2022 stabilní a pohybovala se v rozmezí 1,2 – 1,5 mld. korun. V 1., 2. a 3. čtvrtletí 2022 dosáhla postupně 2,4 mld., 5,4 mld. a 4,0 mld. korun.

ANALÝZA

klesly o 6,0 mld. Kapitálové transfery vyplacené do zahraničí dosáhly 1,0 mld. korun a byly meziročně nižší o 5,4 mld. Kladné saldo kapitálových transferů mezi domácí ekonomikou a zahraničím se meziročně zlepšilo o 5,9 mld. korun na 26,7 mld. Domácí ekonomika si udržela ve 3. čtvrtletí čistou zápornou pozici vůči zahraničí a čisté výpůjčky činily 89,9 mld. korun (meziročně o 30,5 mld. horší výsledek).

Tabulka 1: Vybrané hlavní ukazatele vývoje ekonomiky

Ukazatel	Vyjádření	2021			2022	
		3q	4q	1q	2q	3q
Nefinanční podniky						
Hrubá přidaná hodnota ¹	y/y, v %	4,4	4,1	3,8	3,3	2,1
	q/q, v % ²	-0,6	2,0	-0,5	2,0	-1,7
Míra zisku ²	v %	45,2	44,2	44,8	45,1	46,6
Tvorba hrubého fixního kapitálu	y/y, v mld.	12,7	23,9	34,4	45,5	44,5
Míra investic ²	v %	27,5	28,1	29,4	30,0	29,1
Vládní instituce						
Výdaje vládních institucí	y/y, v %	6,9	-2,0	1,1	5,5	12,2
Příjmy vládních institucí	y/y, v %	7,4	3,9	11,3	10,6	10,3
Saldo hospodaření	v mld. Kč	-42,9	-97,0	-76,1	-8,6	-60,3
Dluh vládních institucí	v mld. Kč	2 433,8	2 566,8	2 682,7	2 795,0	2 982,5
Domácnosti						
Hrubý disponibilní důchod ³	y/y, v %	4,5	2,9	-1,5	-5,1	-3,0
	q/q, v % ²	-0,9	2,5	-4,6	-2,0	-0,5
Výdaje na konečnou spotřebu ³	y/y, v %	4,8	8,5	8,7	0,2	-5,6
	q/q, v % ²	3,1	-2,4	-0,1	-0,1	-3,2
Míra úspor ²	v %	16,1	20,4	16,2	14,5	16,7
Tvorba hrubého fixního kapitálu	y/y, v mld.	8,1	5,1	18,1	16,4	3,5
Míra investic ²	v %	9,5	9,4	9,7	9,6	9,3
Nerezidenti						
Saldo zahraničního obchodu	v mld. Kč	-2,4	-3,5	33,2	-4,1	-15,3
Čistá pozice vůči zahraničí	v mld. Kč	-59,4	-39,0	-48,3	-91,8	-89,9

Není-li uvedeno jinak, jsou všechny údaje v nominálním vyjádření a bez sezónního očištění

¹ očištěno o cenové vlivy deflátorem HPH

² sezónně očištěné údaje

³ očištěno o cenové vlivy deflátorem spotřeby domácností

Autor/Kontakt/Zpracovala

Karolína Zábojníková

Odbor Kancelář předsedy

Tel.: 542 528 112

E-mail: karolina.zabojnikova@czso.cz